

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Františka Ištvánka a soudců Mgr. Víta Bičáka a JUDr. Jana Kolby v právní věci žalobkyně **FinArt s.r.o.**, identifikační číslo osoby 47537787, se sídlem v Rudné, Riegrova 373/22, zastoupené JUDr. Pavlem Dejlem Ph.D., LL.M, advokátem se sídlem v Praze 1, Jungmannova 745/24, proti žalované **České republice – Ministerstvu spravedlnosti**, identifikační číslo osoby 00025429, se sídlem v Praze 2, Vyšehradská 424/16, jednajícím Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových, identifikační číslo osoby 69797111, se sídlem v Praze 2, Rašínovo nábřeží 390/42, o 38 190 968 Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 15 C 240/2012, o dovolání žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2020, č. j. 69 Co 351/2014-726, takto:

Odůvodnění:

I. Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 5. 2020, č. j. 69 Co 351/2014-726, se v části výroku I., pokud jím byl změněn výrok II. rozsudku soudu prvního stupně ohledně povinnosti žalované zaplatit žalobkyni 21 213 476 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,05 % od 25. 4. 2013 do zaplacení, a ve výrocích II. a III. **zrušuje** a věc **se vrací** Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

II. Ve zbylém rozsahu **se dovolání zamítá**.

I. Dosavadní průběh řízení

1. Žalobkyně se prostřednictvím žaloby domáhá po žalované zaplacení 38 190 968 Kč jako náhrady majetkové újmy ve smyslu zákona č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem

a o změně zákona České národní rady č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), (dále jen „OdpŠk“), která jí měla vzniknout z důvodu nesprávného úředního postupu v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod spisovou značkou [REDAKCE] Žalobkyně v žalobě uvedla, že dne 1. 3. 1998 zakoupila za kupní cenu 56 400 000 Kč od společnosti Vyšehrad, a. s., část podniku, do níž náležely mj. nemovitosti v katastrálním území Pec pod Sněžkou (dále též „nemovitosti I“) a nemovitosti v katastrálním území Vysočany obec Praha (dále též „nemovitosti II“, nemovitosti I a nemovitosti II společně dále též jako „předmětné nemovitosti“). Žalobkyně zamýšlela koupený majetek sanovat a poté jeho jednotlivé složky, zejména nemovitosti, dále prodat. Usnesením Krajského obchodního soudu v Praze ze dne 1. 10. 1998, sp. zn. [REDAKCE] byl na majetek společnosti Vyšehrad, a. s. prohlášen konkurs. Správce konkursní podstaty zahrnul dne 18. 8. 2000 do soupisu konkursní podstaty úpadce také předmětné nemovitosti, v důsledku čehož byly žalobkyni znemožněny jakékoliv dispozice s tímto majetkem. Městský soud v Praze usnesením ze dne 22. 1. 2001, č. j. [REDAKCE] uložil žalobkyni podat proti správci konkursní podstaty žalobu na vyloučení nemovitostí ze soupisu konkursní podstaty úpadce. Excindační žaloba byla podána dne 21. 2. 2001, přičemž soudní řízení bylo pravomocně ukončeno dne 3. 12. 2009, a to po doručení v pořadí čtvrtého rozhodnutí Vrchního soudu v Praze (jakožto soudu odvolacího) ze dne 11. 11. 2009. Předmětné nemovitosti byly ze soupisu konkursní podstaty vyloučeny. Příčinou průtahů byl podle žalobkyně výhradně nesprávný postup soudů, neboť žalobkyně svým jednáním k průtahům řízení nijak nepřispěla. Žalovaná ve svém stanovisku, 929/2010 – ODSK – ODSK/9, nijak nerozporeovala skutečnost, že došlo k nesprávnému úřednímu postupu, a přiznala žalobkyni nárok na přiměřené zadostiučinění za nemajetkovou újmu. Hodnota nemovitostí představovala 90 % majetku žalobkyně, přičemž žalobkyně tak nemohla konečným způsobem vyřešit úvěrové zatížení zamýšleným prodejem nemovitostí. Nejpozději okamžikem vydání rozhodnutí odvolacího soudu, které nabylo právní moci dne 25. 1. 2005, mělo definitivně dojít k vyloučení nemovitostí ze soupisu konkursní podstaty úpadce a žalobkyně měla získat zpět dispoziční práva k nemovitostem. V důsledku nesprávného úředního postupu mohla žalobkyně realizovat prodej nemovitostí až o 5 let později. Žalobkyně se původně domáhala též náhrady škody ve výši 12 924 172 Kč s příslušenstvím (která měla odpovídat věřitelům zaplaceným úrokům z pohledávek, na jejichž uspokojení byl určen výtěžek z prodeje nemovitostí), v průběhu řízení před soudem prvního stupně však vzala žalobkyně žalobu co do této částky zpět a soud řízení v tomto rozsahu zastavil. Škoda ve výši 3 934 330 Kč žalobkyni vznikla tím, že v letech 2004 až 2005 nemohla předmětné nemovitosti prodat, čímž přišla o možnost odečíst od základu daně z příjmu právnických osob daňovou ztrátu za období let 1999 až 2004, kterou by jinak uplatnit mohla. Škoda ve výši 4 053 320 Kč žalobkyni vznikla v důsledku rozdílu tržní ceny nemovitostí I ke dni 31. 1. 2005 a cenou, kterou žalobkyně dosáhla prodejem nemovitostí I po vyloučení ze soupisu konkursní podstaty úpadce. Žalobkyně též nárokuje náhradu škody ve výši 17 279 146 Kč vzniklé v důsledku rozdílu mezi tržní cenou nemovitostí II v lednu 2005 a cenou, které bylo dosaženo dobrovolnou dražbou v roce 2010, přičemž uvedený rozdíl byl ponížen o čistý provozní příjem z nemovitostí II.

2. Obvodní soud pro Prahu 2 rozsudkem ze dne 27. 2. 2014, č. j. 15 C 240/2012-377 (pozn. chybou v číslování spisu dříve uváděno č. j. 15 C 240/2012-477), zastavil řízení co do částky 12 924 172 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,05 % p. a. z této částky od 9. 11. 2012 do zaplacení (výrok I. rozsudku soudu prvního stupně), uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni do 15 dnů od právní moci rozsudku částku ve výši 25 266 796 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,05 % p. a. od 25. 4. 2013 do zaplacení (výrok II. rozsudku soudu prvního stupně), zamítl žalobu, aby žalovaná zaplatila úrok z prodlení z částky 25 266 796 Kč ve výši 7,05 % p. a. od 9. 11. 2012 do 24. 4. 2013

(výrok III. rozsudku soudu prvního stupně) a uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 257 431,90 Kč do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok IV. rozsudku soudu prvního stupně). Obvodní soud pro Prahu 2 dále usnesením ze dne 22. 4. 2014, č. j. 15 C 240/2012-390 (pozn. chybou v číslování spisu dříve uváděno č. j. 15 C 240/2012-490), rozhodl tak, že se České republice proti žalované nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení (výrok I. usnesení soudu prvního stupně) a žalobkyně je povinna zaplatit České republice náklady řízení ve výši 2 863 Kč na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 (výrok II. usnesení soudu prvního stupně).

3. Městský soud v Praze rozsudkem ze dne 29. 5. 2020, č. j. 69 Co 351/2014-726, rozhodl tak, že rozsudek soudu prvního stupně ve vyhovujícím výroku II. o věci samé změnil tak, že se žaloba, aby žalované byla uložena povinnost zaplatit žalobkyni částku 25 266 796 Kč s úrokem z prodlení ve výši 7,05 % od 25. 4. 2013 do zaplacení, zamítá (výrok I. rozsudku odvolacího soudu), žalobkyně je povinna zaplatit žalované na náhradě nákladů řízení před soudy všech stupňů částku 2 100 Kč (výrok II. rozsudku odvolacího soudu) a žalobkyně je povinna zaplatit České republice na náhradě nákladů řízení státu částku 8 864 Kč na účet Obvodního soudu pro Prahu 2 (výrok III. rozsudku odvolacího soudu).

4. Soudy ve věci rozhodovaly opakovaně, neboť dovolací soud rozsudkem ze dne 15. 11. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1181/2015, zrušil rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 3. 12. 2014, č. j. 69 Co 351/2014-435 (pozn. chybou v číslování spisu dříve uváděno č. j. 69 Co 351/2014-544), a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení, a Ústavní soud nálezem ze dne 5. 3. 2019, sp. zn. III. ÚS 3456/18, zrušil usnesení Nejvyššího soudu ze dne 11. 9. 2018 č. j. 30 Cdo 3991/2017-585 a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 26. 4. 2017 č. j. 69 Co 351/2014-552.

5. Soud prvního stupně vyšel z následujících skutkových zjištění ve vztahu k požadavku na zaplacení částky 4 053 320 Kč jako ušlého zisku z nerealizovaného prodeje nemovitostí I. Z čestného prohlášení a výpovědi jednatele společnosti SPORT LEVEL s. r. o., identifikační číslo osoby: 25997017, se sídlem v Trutnově, Náchodská 531, vzal za prokázané, že tato společnost měla v průběhu let 2004 a 2005 o koupi nemovitostí I zájem a nabízela žalobkyni částku ve výši 5 500 000 Kč. K danému prodeji však nedošlo, jelikož nemovitosti I nebyly s ohledem na soupis v konkursní podstatě v dispozici žalobkyně, z tohoto důvodu nemohlo dojít k uzavření kupní smlouvy. Soud prvního stupně tak vzal za prokázané, že při obvyklém běhu událostí by s pravděpodobností hraničící s jistotou došlo k prodeji nemovitostí I již v průběhu roku 2004, popř. roku 2005. Ze znaleckého posudku vzal soud za prokázané, že nemovitosti I měly na počátku roku 2005 hodnotu 5 100 000 Kč. Z kupní smlouvy uzavřené dne 8. 4. 2010 mezi žalobkyní a společností Salert a.s., identifikační číslo osoby: 28770374, se sídlem v Trutnově, Náchodská 531, vyplývá, že nemovitosti I byly prodány za 948 800 Kč. Soud měl za prokázané, že k prodeji dané nemovitosti by fakticky v roce 2005 došlo, a to přinejmenším za částku uvedenou ve znaleckém posudku.

6. Ve vztahu k požadavku žalobkyně na zaplacení částky 17 279 146 Kč jako ušlého zisku z nerealizovaného prodeje nemovitostí II měl soud prvního stupně z výpovědi svědka [REDAKCE] za prokázané, že v letech 2003 – 2004 měla společnost AUTOVARs, a.s., identifikační číslo osoby 25069322, se sídlem v Praze 1, Mezibranská 1579/4, o nemovitosti II zásadní zájem, a to za cenu ve výši 115 000 000 Kč, přičemž měla zajištěno financování od bankovní instituce a byl vyhotoven návrh smlouvy o smlouvě budoucí kupní, jenž však nebyl uzavřen. Soud vzal za prokázanou i existenci dalších zájemců o koupi nemovitostí II, a to z výsledku předsedy představenstva společnosti ABP Consulting, a.s., identifikační číslo osoby: 15268446, se sídlem v Praze 8, Thámova 21/34, která vlastní

sousední pozemky. Existenci další snahy o prodej nemovitostí II shledal soud za prokázaný z čestného prohlášení J. P., jenž zastupoval společnost [redacted] identifikační číslo osoby: [redacted] se sídlem [redacted]. S ohledem na výše uvedené soud prvního stupně dospěl k závěru, že pokud by žalobkyně mohla s nemovitostmi II disponovat, při obvyklém běhu událostí by tyto nemovitosti byly s pravděpodobností hraničící s jistotou prodány, a žaloba je tedy v uvedeném rozsahu důvodná. Soud prvního stupně zjistil vyšší ušlého zisku 17 279 146 Kč, když od ceny obvyklé v rozhodný okamžik, určené znaleckým posudkem a související výpovědí znalce na 112 500 000 Kč, odečetl částku 81 600 000 Kč, za kterou byly nemovitosti II prodány v dobrovolné dražbě, a dále odečetl částku 13 620 854 Kč, kterou činil čistý provozní zisk žalobkyně z nemovitostí II od rozhodného okamžiku do prodeje nemovitostí II.

7. Pokud se jedná o nárok na zaplacení 3 934 330 Kč, který představuje žalobkyní zaplacená vyšší daňová povinnost na dani z příjmu právnických osob, ze znaleckého posudku společnosti Prague Accounting Services s.r.o. měl soud prvního stupně za prokázané, že pokud by došlo k prodeji předmětných nemovitostí v roce 2005, žalobkyně by mohla částku, kterou by prodejem nemovitostí dosáhla, zpětně započíst na dobu 7, popř. 5 let. Vzhledem k tomu, že nemovitosti byly prodány až v letech 2010 a 2011, byl odečet možný zpětně již pouze na dobu 5 let a v konečném důsledku s nulovým výnosem.

8. Soud prvního stupně dospěl k závěru, že v řízení vedeném u Městského soudu v Praze pod spisovou značkou [redacted] (dále též jako „průtažné řízení“) došlo k nesprávnému úřednímu postupu spočívajícímu v nepřiměřené délce řízení, jež činila 7 let a 10 měsíců, a určil den 25. 1. 2005 jako okamžik, k němuž mělo průtažné řízení skončit, aby nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu. Žalobě ohledně nároků na zaplacení částek 4 053 320 Kč, 17 279 146 Kč a 3 934 330 Kč soud následně vyhověl.

9. Odvolací soud dokazování doplnil o opakované výslechy svědků J. D. a V. P. a dospěl k totožnému závěru jako ve svých předchozích rozhodnutích, tedy že nelze dovodit opodstatněnost nároku žalobkyně. Odvolací soud konstatoval, že ačkoliv svědci tvrdili, že o koupi nemovitostí se žalobkyní jednali, měli představu o jejich stavu a měli i představu o tom, jak by s těmito nemovitostmi po koupi naložili, nebylo prokázáno, že šlo o skutečně vážné zájemce, u kterých by, nebýt nesprávného úředního postupu, bylo možné důvodně očekávat, že by předmětné nemovitosti s dostatečnou mírou pravděpodobnosti v uvedené době od žalobkyně skutečně koupili. Takový zájemce totiž musí mít nejen konkrétní představu o ceně, ale i o podstatných náležitostech dané kupní smlouvy. Z tvrzení svědků o přibližné ceně, kterou byli ochotni zaplatit, a o existenci více potenciálních zájemců o koupi nelze dovodit, že by to měly být jimi zastupované společnosti, kdo by byl vážným zájemcem, jímž by žalobkyně nemovitosti prodala. Kupní cena rovněž nemusela dosáhnout ceny obvyklé, neboť žalobkyně podle svých tvrzení chtěla předmětné nemovitosti prodat, aby uhradila své dluhy a mohla si odečíst daňové ztráty z let 1999 až 2004. I když bylo možné přisvědčit, že se žalobkyní tvrzená cena protínala s kupní cenou uváděnou svědky, a nelze tak vyloučit, že byla nastavena v rozmezí obvyklém v dané době, nelze ani po opětovném zhodnocení všech provedených důkazů dojít k závěru, že by s ohledem na pravidelný běh věcí k uzavření kupní smlouvy mezi těmito zájemci skutečně došlo. Neuvedení konkrétní výše kupní ceny není určující pro posouzení úrovně pravděpodobnosti uzavření kupní smlouvy mezi danými subjekty, ale tuto významně dokresluje. Významnou okolností by mohla být i případně uzavřená smlouva o smlouvě budoucí kupní, která má vypovídající hodnotu o vážnosti projevu vůle. Tu bylo možné uzavřít, i když budoucí prodávající předmětem koupě nedisponoval, neboť daná okolnost mohla být upravena odpovídající podmínkou. Tvrzení žalobkyně, že smlouvu o smlouvě

budoucí nemohla uzavřít, odvolací soud označil za ryze účelové a nedůvodné. Opakované výpovědi svědka J. D. nebyly (po porovnání s jinými v řízení provedenými důkazy) shledány zcela věrohodnými. Ačkoliv odvolací soud uvedl, že svědkovi lze uvěřit tvrzení o jednáních o koupi nemovitosti, poukázal na neurčitost tvrzení ohledně ceny a způsobu financování. Z výpovědi svědka nebylo možné dovodit, že by žalobkyně s kupní cenou souhlasila. Jeho výpověď ohledně projektů, které svědkem zastoupená společnost měla poté, co koupě nemovitostí nevyšla, působila značně nejistě a neurčitě. Svědek V. P. jednal se žalobkyní o koupi nemovitostí II a byl seznámen s jejich stavem, měl představu o ceně, kterou by byl ochoten zaplatit, a měl záměr na realizaci. Přesto ovšem odvolací soud neshledal, že by mělo jít o vážného zájemce o koupi uvedených nemovitostí, neboť žalobkyně tzv. „tlačila cenu nemovitostí nahoru“, a ve vzájemných souvislostech s dalšími důkazy (čestnými prohlášeními), které zpochybňují částečně věrohodnost svědka, nelze dospět k závěru, že by žalobkyně za cenu, jež nebyla dojednána ani rámcově, nemovitosti prodala právě tomuto zájemci. Dostatečná pravděpodobnost tedy nebyla dána. Jmenovaní svědci byli k jednání soudu předvoláni na stejný den, a to i v zájmu zajištění objektivnosti provedených výslechů. V. P. se ovšem nedostavil s odůvodněním, že je nemocen a že dodá lékařské potvrzení, které však nedoložil. Tento svědek se tak dostal do zjevně výhodnějšího postavení, přičemž nelze vyloučit, že mohl být s očekávaným průběhem výslechu (podle předchozího výslechu svědka J. D. obeznámen. Tomu může odpovídat též aktivita žalobkyně, která při výslechu J. D. neměla na svědka žádné dotazy, kdežto na svědka P. směřovala dotazy, které dříve kladl svědku J. D. soud. Zatímco P. odpovídal na dotazy zástupce žalobkyně bez větších problémů, plynule a konkrétně odpovídal včetně detailů o událostech, které se udály před delší dobou, pokud byl dotazován soudem, vypovídal nejistě s tím, že si dotazované okolnosti nepamatuje. Odvolací soud tedy svědkovi neuvěřil. Uvedl, že po opětovném zhodnocení výpovědí uvedených svědků a s odkazem na své dřívější závěry ohledně dalších důkazů (výpovědi svědka P. tzv. memoranda ze dne 21. 6. 2006, čestných prohlášení J. D., P., V. P., J. P.), na nichž neměl co měnit, a po zhodnocení listiny předložené žalobkyní (smlouvy o smlouvě budoucí kupní) setrval na závěru, že žalobcem tvrzený zájem o prodej předmětných nemovitostí v roce 2005 zůstal v rovině spekulací a obecného nekonkrétního zájmu určitých subjektů. Návrh žalobkyně na doplnění dokazování vyjádřením P. P. byl nadbytečný, neboť Ústavní soud v nálezu sp. zn. III. ÚS 3456/18 posoudil předchozí hodnocení jeho výpovědi za přijatelné. Pouhé písemné vyjádření ani případné další slyšení tohoto nevěrohodného svědka nemohlo ničeho změnit.

10. Mezi nepřiměřenou délkou řízení a žalobkyní tvrzenou škodou v podobě ušlého zisku tak odvolací soud neshledal příčinnou souvislost. Podle jeho názoru, pokud by byl zájem o prodej nemovitostí vážný, byla by uzavřena smlouva o smlouvě budoucí s náležitými podmínkami. Jak prodávající, tak i opravdový zájemce o koupi by měli zájem právně ošetřit svůj záměr. Žalobkyní předložená smlouva o smlouvě budoucí kupní nebyla podepsána ani datována, a ani ta tedy nesevřídčí závěru, že zde byl opravdový zájemce o koupi. Odvolací soud doplnil, že má na vědomí, že bylo dokazováno něco, co se nestalo, nesplnitelné důkazní břemeno na žalobkyni ovšem uvaleno nebylo.

II. Dovolání a vyjádření k němu

11. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalobkyně (dále též jako „dovolatelka“) dovolání, jehož přípustnost shledává v tom, že napadené rozhodnutí spočívá na několika

právních otázkách, které byly řešeny v rozporu s praxí dovolacího soudu (či dokonce Ústavního soudu), popřípadě nebyly v praxi dovolacího soudu řešeny.

12. Konkrétně má jít o následující otázky.

- a. Jaké skutečnosti jsou relevantní z hlediska uplatnění nároku na náhradu ušlého zisku a jaký je důkazní standard pro prokázání děje, který měl k nedosaženému zisku vést, k němuž však z důvodu protiprávního jednání škůdce nedošlo?
- b. Zda je soud povinen hodnotit v řízení provedené důkazy nejen každý zvlášť, ale i ve vzájemné souvislosti s ostatními důkazy, a zda je oprávněn dospět oproti soudu prvního stupně k jiným skutkovým zjištěním, aniž by zopakoval příslušné důkazy?
- c. Zda je pro obecné soudy závazný právní názor vyslovený v odůvodnění nálezu Ústavního soudu vydaném v jimi rozhodované věci?
- d. Otázka týkající se aplikace § 12 o. s. ř. v případě rozhodování o nároku na náhradu škody způsobené nesprávným úředním postupem určitého soudu, který je současně podle obecných ustanovení o. s. ř. příslušným i k rozhodování o náhradě škody vzniklé v souvislosti s jeho nesprávným úředním postupem.

13. Dovolatelka konkrétně v dovolání namítá, že na ni obecné soudy uvalily nesplnitelné důkazní břemeno. Ušlým ziskem je ušlý majetkový prospěch spočívající v nenastalém zvětšení (rozmnožení) majetku poškozeného, které bylo možné (nebýt škodné události) důvodně očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí, přičemž vymezení ušlého zisku musí být podloženo existujícími či reálně dosažitelnými okolnostmi (k tomu odkázala na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 8. 2010, sp. zn. 25 Cdo 2601/2010, a usnesení Nejvyššího soudu ze dne 20. 10. 2011, sp. zn. 28 Cdo 2098/2010). Dovolatelka má pak za to, že po ní odvolací soud nesprávně vyžadoval, aby prokázala, že by smlouvu uzavřela za konkrétních podmínek s konkrétním subjektem, přičemž ale pokládá za dostatečné prokázání skutečnosti, že nemovitosti zamýšlela prodat již na přelomu let 2004 a 2005. K tomuto záměru směřovala a ten byl též realizovatelný. Skutečnost, že důkazní standard měl být nastaven odlišně, žalobkyně dokládá na případech řešených v rozsudcích Nejvyššího soudu ze dne 5. 6. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2460/2010, ze dne 23. 8. 2007, sp. zn. 25 Cdo 296/2006, uveřejněném pod číslem 39/2008 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, ze dne 30. 1. 2003, sp. zn. 25 Cdo 676/2001, ze dne 7. 11. 2012, sp. zn. 28 Cdo 2426/2012, a dále s odkazem na nález Ústavního soudu ze dne 24. 7. 2014, sp. zn. II. ÚS 1430/13, a na nález Ústavního soudu vydaný v této věci. V žádném z uvedených případů nebylo po žalobci vyžadováno, aby prokazoval, jaké konkrétní osobě a za jakou konkrétní cenu by své nemovitosti prodal či pronajal, když tak nemohl učinit právě z důvodu škodné události, ale stačilo prokázat, že tak hodlal učinit a že měl reálnou možnost dosáhnout vyššího zisku, než skutečně dosáhl. Mimo jiné též z nálezu Ústavního soudu ze dne 5. 5. 1999, sp. zn. II. ÚS 321/98, plyne právní závěr, podle něhož nelze akceptovat takový postup obecného soudu, který odmítne náhradu škody přiznat z důvodu neunesení důkazního břemene poškozeným za situace, kdy vlastní stav důkazní nouze má stejné příčiny jako nezákonné rozhodnutí. Odvolací soud činil též spekulativní závěry o možné prodejní ceně nemovitostí, které vůbec neodpovídají pravidelnému běhu věcí a neprotínají se s reálným životem. Ještě absurdněji působí závěry odvolacího soudu v kontextu nároku na náhradu škody vzniklé nemožností použít za účelem snížení její daňové povinnosti daňovou ztrátu z podnikání v minulých letech. Dovolatelka

uvádí, že by si daňovou ztrátou mohla daňovou povinnost snížit bez ohledu na skutečnost, komu by předmětné nemovitosti prodala, zda by k prodeji došlo v roce 2004 či 2005, a to i za situace, pokud by prodejní cena odpovídala ceně, za kterou nemovitosti později skutečně prodala. Předmětné nemovitosti byly v rozhodné době velmi dobře prodejné a byl o ně zájem, což bylo prokázáno.

14. Co se týká druhé dovolací otázky, poukázala dovolatelka na znění § 132 a 213 odst. 2 o. s. ř., usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 6. 2017, sp. zn. 21 Cdo 1472/2017, a nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 4. 2011, sp. zn. IV. ÚS 3309/07, a ze dne 16. 2. 1995, sp. zn. III. ÚS 61/94, a namítla, že ve věci došlo ze strany odvolacího soudu k opomenutí důkazů, jichž předložila celou řadu. V napadeném (třetím) rozsudku se odvolací soud zabýval výlučně svědeckými výpověďmi svědků D [redacted] a P [redacted], které hodnotil zcela izolovaně, a ostatní důkazy ignoroval. Nesouhlasil-li odvolací soud se zjištěními soudu prvního stupně, byl povinen dokazování příslušnými důkazy zopakovat (v této souvislosti dovolatelka poukázala na první rozhodnutí dovolacího soudu v této věci, tj. jeho rozsudek ze dne 15. 11. 2016, sp. zn. 30 Cdo 1181/2015). Uvedeným postupem, tj. ignorováním a nezopakováním v řízení provedených důkazů, na jejichž základě soud prvního stupně dospěl k závěru o důvodnosti žaloby, se odvolací soud odchýlil od ustálené praxe dovolacího soudu a Ústavního soudu, ale i od explicitního zákonného imperativu. V dovolání je dále namítáno, že si odvolací soud učinil závěr o nevěrohodnosti svědků již v době, kdy ve věci rozhodoval poprvé, přičemž tehdy svědecké výpovědi nezopakoval a neopřel o žádný z faktorů, které by mohly takový závěr indikovat. Námitky ve vztahu k svědkům přitom sama žalovaná nevznášela a nevěrohodnost uvedeného závěru byla též důvodem pro zrušení prvního rozsudku odvolacího soudu ze strany Nejvyššího soudu. V opakovaném odvolacím řízení sice městský soud již výsledky svědků zopakoval, příslušné protokoly z jednání však prokazují, že postupoval při jejich zopakování ryze formálně, neboť je vedl záměrně tak, aby svědci v rámci svých opakovaných svědeckých výpovědí pouze odkázali na své výpovědi učiněné před soudem prvního stupně. Odvolací soud tyto svědecké výpovědi (které byly pouze formálně zopakovány) navíc fakticky ani nehodnotil, neboť bez přihlídnutí k nim jen zopakoval původní závěry vyslovené již v prvním svém rozsudku. Poté, kdy byl druhý rozsudek odvolacího soudu zrušen Ústavním soudem a kdy uvedený soud dal závazný pokyn, co by měl ze svědeckých výpovědí zjišťovat a jak by je měl hodnotit, sice odvolací soud přistoupil k výsledku svědků opětovně, při hodnocení se ani tentokrát neřídil praxí dovolacího soudu ani závazným právním názorem Ústavního soudu. V případě svědka D [redacted] sice odvolací soud musel konstatovat, že svědek věrohodně potvrdil skutečnosti, které byly podle Ústavního soudu relevantními, ale přesto uvedl, že jej svědek nepřesvědčil. Základem pro tento závěr byl nepodložený názor, podle nějž svědek neměl dostatečně konkrétní představu o financování budoucí rekonstrukce nemovitostí, a to přesto, že svědek hovořil o úvěru. Zájem svědka o koupi nemovitostí v Peci pod Sněžkou by měl soud za věrohodný jen tehdy, bylo-li by prokázáno, že úvěr na rekonstrukci měl svědek s bankou předjednaný, čímž se ocitl zcela mimo ekonomickou realitu. Odvolací soud dále neměl za prokázané, že by žalobkyně se svědkem kupní smlouvu skutečně uzavřela. Žalobkyně ovšem výpověď svědka navrhovala k prokázání svého záměru nemovitosti v rozhodné době prodat, tedy že vyhledávala zájemce o jejich koupi, že o nemovitosti byl zájem a měla možnost je prodat, nebylo-li by průtažné řízení zatíženo nesprávným úředním postupem. Odvolací soud měl za neprokázané skutečnosti vážící se ke společnosti, za níž svědek D [redacted] v rozhodné době jednal, po zmaření koupě nemovitostí. Dané skutečnosti však byly pro věc irelevantní a svědek na ně byl dotazován patnáct let od rozhodné doby. Zcela bylo opomenuto, že svědkem jednající společnost nemovitosti po skončení průtažného řízení skutečně koupila. Pokud se jedná o výpověď svědka P [redacted] odvolací soud například hodnotil v neprospekch

její důvěryhodnosti i to, že se svědek ze zdravotních důvodů nemohl dostavit na první předvolání a že si neopatřil potvrzení lékaře. V době výslechu bylo svědku [REDAKCE] a soudu výslovně sdělil, že má [REDAKCE] problémy a v případě potíží má od doktora doporučeno zůstat v klidu na lůžku, nikoliv vyhledávat lékaře za účelem získání potvrzení. Odvolací soud ovšem absurdně spekuloval, že svědek v důsledku své absence zjistil obsah výpovědi pana D [REDAKCE] a mohl svou výpověď nějakým způsobem přizpůsobit. Svědci ovšem spolu neměli ničeho společného a vypovídali ve vztahu k jiným nemovitostem. Ačkoliv svědek P [REDAKCE] ve své výpovědi potvrdil veškeré skutečnosti, které Ústavní soud označil za relevantní, i v jeho případě odvolací soud uvedl, že nemá za zjištěné, že by žalobkyně své pozemky společnosti, za kterou svědek jednal, minimálně za cenu obvyklou prodala. Žalobkyně navrhla zmíněný důkaz k prokázání skutečnosti, že v rozhodné době aktivně směřovala k realizaci prodeje nemovitostí II, vyhledávala zájemce o koupi a jednala s nimi, což svědecká výpověď prokázala. Vlastní záměry a úmysly žalobkyně prokazovala primárně jinými důkazy, k nimž odvolací soud ovšem vůbec nepřihlížel a v jejich kontextu výpověď svědka P [REDAKCE] nehodnotil. Svědek si po patnácti letech nebyl schopen vzpomenout pouze na data některých okolností (kdy koupil sousedící pozemky a kdy jeho obchodní partner odstoupil z plánovaného projektu obchodního centra), na které se ho za patnáct let nikdo neptal a které nejsou pro věc relevantní. Pokud by odvolací soud vyslechl svědky již před vydáním prvního rozsudku, pamatovali by si události lépe, a je neakceptovatelné, aby pochybení soudu bylo kladeno k tíži žalobkyně. Je nesmyslným hodnotit věrohodnost svědka s ohledem na okolnost, zda mu otázky kladl soud, či zástupce žalobkyně za situace, kdy tyto odpovídaly požadavkům, které vyjádřil Ústavní soud v nálezku v této věci. Zástupce žalobkyně položil příslušné otázky svědku P [REDAKCE] v situaci, kdy odvolací soud po dotazech na zdravotní indispozici svědka v době předchozího jednání vyzval účastníky, aby kladli otázky. Absurdní úvahou pak též je, pokud odvolací soud neměl prodej nemovitostí za dostatečně prokázaný z důvodu, že o nemovitosti mělo zájem více zájemců. Uvedená okolnost se navíc týkala pouze nemovitostí I. Jak plyne z praxe odvolacího soudu, je pro závěr o věrohodnosti či nevěrohodnosti svědecké výpovědi relevantní zejména to, jaký má svědek vztah k účastníkům řízení, jaký má vztah k projednávané věci, jaká je jeho rozumová a duševní úroveň či jaké jsou poznatky získané z jiných důkazů. K žádné z těchto okolností odvolací soud v rámci hodnocení svědků nepřihlédl.

15. Ze strany odvolacího soudu bylo, krom jiných důkazů, opomenuto čestné prohlášení svědka P [REDAKCE] které žalobkyně navrhla k důkazu. Městský soud v Praze vyhodnotil ve svém druhém rozsudku výpověď uvedeného svědka jako neprůkaznou na základě skutečnosti, že svědek před soudem prvního stupně uvedl, že jednání se žalobcem vedl do konce roku 2004, a před odvolacím soudem dále upřesnil, že nicméně ještě cca do poloviny roku 2005 vyčkával, zda prodej nebude moci být přece jen realizován. Městský soud v Praze nepravdivě uvedl, že se svědek před soudem prvního stupně vyjadřoval k období, které není pro danou věc rozhodné, ačkoliv v řízení bylo prokázáno, že konkrétně dne 20. 12. 2004 bylo vydáno rozhodnutí Vrchního soudu v Praze, kterým byl (opět) pro zásadní vady zrušen rozsudek Městského soudu v Praze vydaný v průtažném řízení. Nepodložený byl i závěr odvolacího soudu, že svědek P [REDAKCE] svou výpověď následně změnil, a to údajně účelově v návaznosti na závěry odvolacího soudu uvedené k jeho výpovědi v prvním rozsudku Městského soudu. Svědek svou první výpověď následně pouze doplnil. Městský soud navíc obvinil ve svém druhém rozsudku svědka P [REDAKCE] z údajně účelové změny výpovědi bez toho, aby se ho alespoň dotázal, zda měl vskutku před druhou výpovědí možnost seznámit se s odůvodněním prvního rozsudku odvolacího soudu.

16. Dovolatelka má též za to, že se odvolací soud neřídil závěry obsaženými v nálezu Ústavního soudu, který byl vydán v předchozím průběhu tohoto řízení. Zohledněna nebyla skutečnost, že mělo být prokazováno to, co se ve skutečnosti nestalo, nebylo přihlédnuto k výpovědím svědků ve vztahu k otázkám v nálezu nastíněným, soud nehodnotil otázku, zda by při pravidelném běhu událostí došlo k prodeji v roce 2005, ale kdo by byl vážným zájemcem, který by býval kupní smlouvy týkající se předmětných nemovitostí skutečně uzavřel, a opět bylo k újmě dovolatelky hodnoceno, že se svědci vyjadřovali o kupní ceně v určitém rozpětí. Odvolací soud své požadavky dokonce ještě přitvrdil, neboť uvedl, že zájemce musí mít (krom konkrétní představy o ceně) i konkrétní představu o podstatných náležitostech kupní smlouvy. Možnost prokázat okolnost, že by žalobkyně prodala nemovitosti v roce 2005, není vázána výhradně na konkrétní důkazní prostředek, ovšem odvolací soud výslovně uvedl, že by za dostatečný důkaz o vážnosti zájmu zájemců o nemovitosti považoval právě smlouvu o smlouvě budoucí.

17. Dovolatelka závěrem namítá, že se domáhá náhrady škody, která jí měla vzniknout v příčinné souvislosti s nesprávným úředním postupem Městského soudu v Praze, který v průtažném řízení vydával nesprávná a nezákonná rozhodnutí. V důsledku toho došlo v řízení k významným průtahům. Dovolatelka je přesvědčena, že situace, v níž rozhoduje o náhradě škody orgán, který škodu způsobil, je velmi nevhodná, jelikož ten je (vědomě či nevědomě) ovlivněn subjektivním vztahem k věci. Současné řízení v důsledku uvedeného trvá rovněž nepřiměřeně dlouho. Za dané situace je nutné podle § 12 odst. 1 o. s. ř. přikázat věc jinému soudu téhož stupně, popř. podle § 12 odst. 2 o. s. ř. věc přikázat jinému soudu téhož stupně z důvodu vhodnosti. Dovolatelka v průběhu řízení podala návrh k Vrchnímu soudu v Praze, který byl zamítnut usnesením uvedeného soudu ze dne 11. 6. 2009, č. j. Ncd 61/2019-670.

III. Přípustnost dovolání

18. Nejvyšší soud v dovolacím řízení postupoval a o dovolání rozhodl podle zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění účinném od 1. 2. 2019 (viz čl. IV a XII zákona č. 287/2018 Sb.), dále jen "o. s. ř.".

19. Dovolání bylo podáno včas, osobou k tomu oprávněnou, za splnění podmínky § 241 odst. 1 o. s. ř. Nejvyšší soud se proto dále zabýval jeho přípustností.

20. Podle § 237 o. s. ř., není-li stanoveno jinak, je dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, jestliže napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe odvolacího soudu nebo která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak.

21. Podle § 241a odst. 1 o. s. ř. dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci. Dovolání nelze podat z důvodu vad podle § 229 odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) a § 229 odst. 3.

22. Pakliže dovolání směřuje i do výroků o nákladech řízení, nemůže být dovolání v tomto rozsahu přípustné s ohledem na § 238 odst. 1 písm. h) o. s. ř., podle kterého dovolání podle § 237 není přípustné proti rozhodnutím v části týkající se výroku o nákladech řízení. Uvedené ovšem nemění ničeho na možnosti odvolacího soudu výroky o nákladech řízení (jakožto závislé výroky) zrušit v případě, že dovolání směřující do rozhodnutí ve věci samé shledá důvodným.

23. Ústavní soud v nálezu (ze dne 5.3.2019, sp. zn. III. ÚS 3456/18) vydaném v předchozím průběhu tohoto řízení konstatoval např.: „Prokazování toho, zda by stěžovatelka v roce 2005 své nemovitosti prodala nebýt nesprávného úředního postupu, nevyhnutelně naráží na problém, že jde o prokazování něčeho, co se ve skutečnosti nestalo. Jde o prokazování toho, jak by se aktéři chovali v hypotetické situaci (tj. pokud by hypoteticky nedošlo k nesprávnému úřednímu postupu, k němuž však ve skutečnosti došlo), což je okolnost, kterou musí mít soudy stále na paměti. Ústavní soud v posuzované věci shledal, že závěr o neprokázání toho, že by došlo k uzavření smlouvy o prodeji nemovitostí v roce 2005 nebýt nesprávného úředního postupu, nebylo možno vystavět na samotné skutečnosti, že svědci, kteří hovořili o zájemcích o koupi, se o ceně vyjadřovali v určitém rozpětí ("mezi 5-6 miliony korun" u jedné nemovitosti či "mezi 110-115 miliony Kč" u druhé nemovitosti) nebo okolo určité finanční částky ("na úrovni 5,5 milionu korun"). K uzavření kupní smlouvy v roce 2005, kde by byla kupní cena vyjádřena na korunu přesně, nemohlo dojít z důvodu nesprávného úředního postupu. Hodnocení městského soudu, že nebylo prokázáno, že nebýt nesprávného úředního postupu by stěžovatelka své nemovitosti prodala v roce 2005, protože nebyla prokázána zcela přesná výše kupní ceny, která by byla sjednána, představuje postup rozporný s čl. 36 odst. 3 Listiny z obdobných důvodů, pro které Ústavní soud za protiústavní označil v nálezech sp. zn. II. ÚS 321/98 a sp. zn. II. ÚS 1430/13 (k nim bod 24) požadavek na prokázání zcela přesné výše škody požadované po státu na základě zákona provádějícího čl. 36 odst. 3 Listiny, bránilo-li tomu ve svém důsledku nezákonné rozhodnutí orgánu státní správy. Řádné vyhodnocení posuzované věci vyžadovalo provést podrobné vyhodnocení provedených důkazů a na jejich základě zhodnotit, zda stěžovatelka prokázala existenci vážných zájemců o koupi jejích nemovitostí v roce 2005, kteří by při pravidelném běhu událostí - nebýt nesprávného úředního postupu - stěžovatelčiny nemovitosti koupili. K hodnocení, zda šlo skutečně o vážné zájemce, se nabízelo posouzení řady okolností, např. některých z těchto okolností: zda zájemci v rozhodnou dobu jednali se stěžovatelkou; zda byli dobře obeznámeni se stavem nemovitostí a zda tento stav byli schopni popsat; na základě jakých skutečností si učinili představu o ceně, kterou by byli ochotni za nemovitosti zaplatit; zda měli s nemovitostmi jasný a konkrétní záměr, který by byli schopni na patřičné míře podrobnosti věrohodně popsat; v jakém časovém horizontu hodlali uskutečnit zamýšlený záměr s nemovitostmi; zda se zajímali i o koupi jiných obdobných nemovitostí a pokud ano, jakých; zda a jak měli zajištěno financování koupě; zda koupili jiné nemovitosti, když stěžovatelka své prodat v roce 2005 nemohla apod. Pokud by městský soud dospěl k závěru, že na základě provedených důkazů bylo věrohodně prokázáno, že v daném časovém období vystupovali vážní zájemci o koupi stěžovatelčiných nemovitostí, bylo by namíste na základě hodnocení stěžovatelčiných tvrzení o ceně, za kterou by prodala, na základě hodnocení výpovědi svědků o ceně (rozpětí ceny), za kterou by zájemci koupili, a případně dalších zjištěných okolností (např. znaleckých posudků o obvyklé ceně nemovitostí v roce 2005) provést hodnotící úvahu, zda by při pravidelném běhu událostí došlo k prodeji v roce 2005. Při takovém hodnocení je možno např. hodnotit, zda se stěžovatelkou tvrzená prodejní cena protíná s kupní cenou (jejím rozmezím) zmíněnou svědky (tj. hodnotit, zda stěžovatelkou tvrzená cena, za kterou by prodala, je nižší nebo rovna ceně, za kterou by zájemci byli ochotni koupit), zda jde u svědků či stěžovatelky o reálné a věrohodné tvrzení o ceně např. s ohledem na obvyklou cenu daných nemovitostí v rozhodné době a případně další zjištěné okolnosti případu.“

24. V první řadě je třeba uvést, že otázka shora (viz odst. 12 tohoto odůvodnění) označená písmenem b. přípustnost dovolání založit nemůže. Pokud dovolatelka namítá, že odvolací soud sám neprovedl některé důkazy, z nichž soud prvního stupně činil skutková zjištění, patří připomenout, že se mělo jednat o listinné důkazy, přičemž dovolací soud opakovaně

vysvětlil, že zásada, podle které odvolací soud není vázán skutkovým stavem zjištěným soudem prvního stupně, neznámá, že by se odvolací soud mohl bez dalšího odchýlit od skutkového zjištění soudu prvního stupně, pokud bylo čerpáno z výpovědi účastníků řízení a svědků, kteří byli slyšeni při jednání. V takovém případě je třeba, aby odvolací soud opakoval důkazy, které byly provedeny soudem prvního stupně při jednání; to především proto, že při hodnocení důkazů spolupůsobí kromě věcného obsahu výpovědi účastníka řízení nebo svědka i další skutečnosti, které nemohou být v protokole zachyceny. Jde-li však o listiny, jimiž byl proveden důkaz v řízení před soudem prvního stupně (a též o výpovědi svědků, popř. účastníků, které byly učiněny prostřednictvím dožádaného soudu), může odvolací soud tyto důkazy sám hodnotit a dojít i k jiným skutkovým závěrům než soud prvního stupně, aniž by musel dokazování opakovat (viz např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 4. 2004, sp. zn. 33 Odo 1020/2002, ze dne 30. 1. 2002, sp. zn. 25 Cdo 626/2000, ze dne 23. 8. 2012, sp. zn. 22 Cdo 3308/2010). Uvedený postup není v rozporu ani s právem na spravedlivý proces, jak konstatoval opakovaně Ústavní soud (srov. např. usnesení ze dne 17. 2. 2016, sp. zn. II. ÚS 2218/14, a ze dne 9. 8. 2016, sp. zn. IV. ÚS 258/16). Mínil-li dovolatelka, že důkazy nebyly hodnoceny ve vzájemných souvislostech, resp. že odvolací soud k některým písemným důkazům nepřihlédl vůbec, souvisí tato okolnost zjevně s otázkou pod písm. a. (viz níže). Otázky pod písm. c. a d. přípustnost dovolání založit nemohou. Rozhodnutí odvolacího soudu zjevně nespočívá na právním závěru, podle něž by odvolací soud nebyl vázán odůvodněním nálezu Ústavního soudu vydaného v této věci (což ovšem samo osobě neznámá, že se jeho rozhodnutí v rozporu s uvedeným nálezem neocitá), a rovněž nelze uzavřít, že by napadené rozhodnutí záviselo na řešení otázky týkající se aplikace § 12 odst. 1 a 2 o. s. ř., neboť o návrhu dovolatelky v tomto smyslu (jak sama v dovolání též uvádí) bylo rozhodnuto usnesením soudu vrchního. Je-li namítáno, že odvolací soud byl nesprávně obsazen, pak tím (posuzováno podle obsahu) je uplatňována tzv. zmatečnostní vada řízení ve smyslu § 229 odst. 1 písm. f/ o. s. ř. Zmatečnostní vady řízení však nejsou způsobitelným dovolacím důvodem ve smyslu § 241a odst. 1 o. s. ř.; k jejich prověření slouží žaloba pro zmatečnost (shodně srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. 8. 2002, sp. zn. 29 Odo 523/2002, uveřejněné pod číslem 32/2003 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek). Pro založení přípustnosti dovolání prostřednictvím § 237 o. s. ř. je tudíž tato námitka právně bez významu. Nadto se nelze ztotožnit s požadavkem dovolatele na vytvoření absolutní presumpce podjatosti soudců rozhodujících v kompenzačním řízení o uplatněném nároku na náhradu nemajetkové újmy způsobené nepřiměřenou délkou kompenzačního řízení, jež by ve svém důsledku znamenal zásah do práva na zákonného soudce dle čl. 38 Listiny základních práv a svobod.

25. Dovolací soud si je vědom, že formulaci dovolací otázky a. lze označit za poměrně neurčitou. Z další argumentace je ovšem zřejmé, že dovolatelka brojí proti postupu odvolacího soudu, který zamítl její žalobu, jež vycházela z tvrzení, podle kterého by dovolatelka (nebýt nesprávného úředního postupu) prodala předmětné nemovitostem v rozhodné době, z důvodu, že nebylo prokázáno, že by tyto nemovitosti prodala konkrétním subjektům. Dovolatelka má za to, že daná (neprokázaná) okolnost je ve vztahu k žalobou uplatněným nárokům irelevantní, a logicky tedy její neprokázání nemělo vést k zamítnutí žaloby.

26. Odvolací soud evidentně vyžadoval prokázání okolnosti, že by (nebýt nesprávného úředního postupu) došlo k uzavření kupní smlouvy k předmětným nemovitostem v rozhodné době s konkrétním kupujícím (viz např. odst. 40 odůvodnění napadeného rozsudku). Není třeba zvláště odůvodňovat, že hodnoceno čistě v rovině logických úvah, závěr o neprokázání realizace konkrétního prodeje sám o sobě nehovoří o nemožnosti

realizace jiného prodeje jiným subjektům. Uvedené ovšem ještě neznamená, že by názor odvolacího soudu (o potřebě prokázat konkrétní prodej) musel být nutně nesprávný. V tomto ohledu je ovšem odůvodnění napadeného rozhodnutí nedostatečné, neboť z něj nelze dovodit, proč bylo po dovolateli nad rámec jejich tvrzení vyžadováno prokázání prodeje nemovitostí konkrétním subjektům.

27. Dovolací soud vzhledem k výše uvedenému a s přihlédnutím k předchozímu zásahu Ústavního soudu shledává, že dovolatelka (prostřednictvím otázky a. a k ní vztažené argumentaci) splnila podmínky přípustnosti k řešení otázky procesních souvislostí tvrzení a prokazování ušlého zisku, jež v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla beze zbytku vyřešena.

IV. Důvodnost dovolání

28. Podle § 1 o. s. ř., občanský soudní řád upravuje postup soudu a účastníků v občanském soudním řízení tak, aby byla zajištěna spravedlivá ochrana soukromých práv a oprávněných zájmů účastníků, jakož i výchova k dodržování smluv a zákonů, k čestnému plnění povinností a k úctě k právům jiných osob.

29. Podle § 6 o. s. ř. v řízení postupuje soud předvídatelně a v součinnosti s účastníky řízení tak, aby ochrana práv byla rychlá a účinná a aby skutečnosti, které jsou mezi účastníky sporné, byly podle míry jejich účasti spolehlivě zjištěny. Ustanovení tohoto zákona musí být vykládána a používána tak, aby nedocházelo k jejich zneužívání.

30. Podle § 79 o. s. ř., řízení se zahajuje na návrh. Návrh musí kromě obecných náležitostí (§ 42 odst. 4) obsahovat jméno, příjmení, bydliště účastníků, popřípadě rodná čísla nebo identifikační čísla účastníků (obchodní firmu nebo název a sídlo právnické osoby, identifikační číslo, označení státu a příslušné organizační složky státu, která za stát před soudem vystupuje), popřípadě též jejich zástupců, vylíčení rozhodujících skutečností, označení důkazů, jichž se navrhovatel dovolává, a musí být z něj patrné, čeho se navrhovatel domáhá. Ve věcech, v nichž je účastníkem řízení svěřenský správce, musí návrh dále obsahovat i označení, že se jedná o svěřenského správce, a označení svěřenského fondu. Tento návrh, týká-li se dvoustranných právních poměrů mezi žalobcem a žalovaným (§ 90), se nazývá žalobou.

31. Podle § 101 odst. 1 o. s. ř. k tomu, aby bylo dosaženo účelu řízení, jsou účastníci povinni zejména

- a) tvrdit všechny pro rozhodnutí věci významné skutečnosti; neobsahuje-li všechna potřebná tvrzení žaloba (návrh na zahájení řízení) nebo písemné vyjádření k ní, uvedou je v průběhu řízení,
- b) plnit důkazní povinnost (§ 120 odst. 1) a další procesní povinnosti uložené jim zákonem nebo soudem,
- c) dbát pokynů soudu.

32. Podle § 118a o. s. ř. ukáže-li se v průběhu jednání, že účastník nevyličil všechny rozhodné skutečnosti nebo že je uvedl neúplně, předseda senátu jej vyzve, aby svá tvrzení doplnil, a poučí jej, o čem má tvrzení doplnit a jaké by byly následky nesplnění této výzvy (odst. 1). Má-li předseda senátu za to, že věc je možné po právní stránce posoudit jinak než podle účastníkovy právního názoru, vyzve účastníka, aby v potřebném rozsahu doplnil vylíčení rozhodných skutečností; postupuje přitom obdobně podle odstavce 1 (odst. 2).

Zjistí-li předseda senátu v průběhu jednání, že účastník dosud nenavrl důkazy potřebné k prokázání všech svých sporných tvrzení, vyzve jej, aby tyto důkazy označil bez zbytečného odkladu, a poučí jej o následcích nesplnění této výzvy (odst. 3). Při jednání předseda senátu poskytuje účastníkům poučení též o jiných jejich procesních právech a povinnostech; to neplatí, je-li účastník zastoupen advokátem nebo notářem v rozsahu jeho oprávnění stanoveného zvláštními předpisy (odst. 4).

33. Podle § 120 o. s. ř. jsou účastníci povinni označit důkazy k prokázání svých tvrzení. Soud rozhoduje, které z navrhovaných důkazů provede (odst. 1). Soud může provést jiné než účastníky navržené důkazy v případech, kdy jsou potřebné ke zjištění skutkového stavu a vyplývají-li z obsahu spisu. Neoznačí-li účastníci důkazy potřebné k prokázání svých tvrzení, vychází soud při zjišťování skutkového stavu z důkazů, které byly provedeny (odst. 2). Soud může též vzít za svá skutková zjištění shodná tvrzení účastníků (odst. 3).

34. Podle § 132 o. s. ř. důkazy hodnotí soud podle své úvahy, a to každý důkaz jednotlivě a všechny důkazy v jejich vzájemné souvislosti; přitom pečlivě přihlíží ke všemu, co vyšlo za řízení najevo, včetně toho, co uvedli účastníci.

35. Podle § 26 OdpŠk pokud není stanoveno jinak, řídí se právní vztahy upravené v tomto zákoně občanským zákoníkem [vzhledem k ustanovení § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, účinného od 1. 1. 2014, se pro danou věc míní občanským zákoníkem dosavadní předpis, tedy zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (dále též jen „obč. zák.“)].

36. Podle § 442 odst. 1 obč. zák. se hradí skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk).

37. Nejvyšší soud svou rozhodovací praxí týkající se ušlého zisku v podstatných bodech již shrnul např. v rozsudku ze dne 3. 2. 2021, sp. zn. 27 Cdo 149/2019, když konstatoval:

„1) Ušlý zisk je definován jako ušlý majetkový prospěch spočívající v nenastalém zvětšení (rozmnožení) majetku poškozeného, které bylo možno důvodně očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí, pokud by nebylo došlo ke škodné události.

2) Škoda v podobě ušlého zisku musí být vymezena nejen výší, nýbrž (v případech, kdy nejde o jednorázově ušlý zisk) i obdobím, za které vznikla.

3) Pro výši ušlého zisku je určující, jakému majetkovému prospěchu, k němuž mělo reálně dojít, zabránilo jednání škůdce. Přitom je nutné vycházet z částky, kterou by poškozený získal za obvyklých podmínek s přihlédnutím k nákladům potřebným k dosažení tohoto zisku.

4) Rozhodující je to, o jaký reálně dosažitelný (nikoli hypotetický) prospěch poškozený přišel.

5) Přitom musí být dána taková skladba okolností (pravidelný běh věcí) svědčící o tom, že jednání vedoucí k zisku se již začalo nebo alespoň nepochybně mělo začít naplňovat, a že – nebýt škodlivého zásahu – výsledek by se dostavil.

6) Nepostačuje pouhá pravděpodobnost zvýšení majetkového stavu v budoucnu, neboť musí být najisto postaveno – a v tomto směru je důkazní břemeno na poškozeném – že nebýt protiprávního jednání škůdce (či škodní události u objektivní odpovědnosti) by se majetkový stav poškozeného zvýšil.

7) Ušlý zisk nemůže představovat jen zmaření zamýšleného výdělečného záměru či příslibu možného výdětku, není-li takový majetkový přínos podložený

již existujícími či reálně dosažitelnými okolnostmi, z nichž lze usuzovat, že nebýt škodné události, k zamýšlenému zisku by skutečně došlo.

8) Důkazní břemeno k prokázání tvrzení, že při pravidelném běhu okolností by získal určitý prospěch, tíží žalobce, který je povinen nepochybně prokázat splnění všech podmínek odpovědnosti za škodu; neunesl-li břemeno v tomto směru, nemůže být ve sporu úspěšný.“

Následně Nejvyšší soud konstatoval, že: „má-li být žalobce s nárokem na náhradu ušlého zisku úspěšný, musí soud na základě tvrzení žalobce (resp. provedeního dokazování a všeho, co vyšlo za řízení najevo) nabyt „vnitřního přesvědčení odpovídajícího praktické jistotě“ (srov. Macur, J. *Postmodernismus a zjišťování skutkového stavu v civilním soudním řízení*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, 2001, s. 171), že nebýt protiprávního jednání škůdce, žalobce by s ohledem na pravidelný běh věci získal majetkový prospěch (ušlý zisk).“

38. Pokud se týká požadavku na uvedení informací skutkového charakteru, jež mají být v civilním sporném řízení předneseny, lze primárně poukázat na § 79 o. s. ř. podle kterého žaloba krom jiného musí obsahovat vylíčení rozhodujících skutečností. Jak plyne např. již z usnesení dovolacího soudu ze dne 26. 1. 2005, sp. zn. 32 Odo 315/2004, nedostatek potřebných tvrzení představuje vadu žaloby ve smyslu ustanovení § 43 odst. 2 o. s. ř. jen za situace, že brání pokračování v řízení, tedy jen jestliže má za následek, že v žalobě není vymezen předmět řízení po skutkové stránce, a to v takovém rozsahu, který neumožňuje jeho jednoznačnou individualizaci (nemožnost záměny s jiným skutkem). Splnění minimalistického požadavku na řádný obsah žaloby podle § 79 o. s. ř. samo o sobě neznamená, že v řízení byly předloženy dostatečné informace skutkového charakteru pro úspěch žaloby. Pro ten musí být v řízení poukázáno (v zásadě se tak děje prostřednictvím tvrzení žalobce) zejména též na konkrétní skutečnosti odpovídající abstraktním znakům skutkové podstaty právní normy, na níž se zakládá uplatňovaný nárok. Nevyjdou-li takové skutečnosti v řízení najevo z přednesů nebo jiným přípustným způsobem, soud rozhodne v neprospěch strany zatížené objektivním důkazním břemenem (srov. např. Lavický, P. *Důkazní břemeno v civilním řízení soudním*. Praha: Leges a Česká společnost pro civilní právo procesní, 2017. s. 77).

39. Ústavní soud v této věci vydaným nálezením nastavil pro Nejvyšší soud jako soud sjednocující rozhodování obecných soudů požadavek regulace soudního řízení v procesních situacích uplatňování nároků na náhradu ušlého zisku, když neobstály dosavadní závěry soudů o neunesení procesních břemen žalobcem v tomto řízení. Klade se zde otázka, co vše měl poškozený žalobce v tomto řízení pro svůj úspěch tvrdit a prokázat.

40. Je-li do řízení přípustným způsobem vnesen objem skutkových informací odpovídající výše uvedeným požadavkům, jedná se obecně o míru dostatečnou (žaloba za daných okolností může být úspěšná). Ve většině případů tento objem informací skutkového charakteru ovšem dostatečným není a vyžaduje se doplnění dalších informací. Právní literatura (viz Macur, J. *Břemeno substancování v civilním soudním řízení*, Bulletin advokacie č. 6 – 7, 1999, s. 7- 19) v daných souvislostech hovoří o substancování a břemenu substancování, přičemž konstatuje, že substancování předpokládá takovou konkretizaci tvrzených skutečností, aby mohly být učiněny konkrétním předmětem dokazování. Dovolací soud, též s ohledem na poznatky novější právní literatury (Lavický, P. *Důkazní břemeno v civilním řízení soudním*. Praha: Leges a Česká společnost pro civilní právo procesní, 2017. s. 81), neshledává důvodu uvedenou terminologii a východisko neakceptovat.

41. Jakkoliv je pojem břemene substancování spojen spíše s prvorepublikovou procesní úpravou náležitosti žaloby v tom smyslu, aby vyličení skutkového stavu bylo podáno už v žalobě úplně (Hora V., *Československé právo procesní, II. Díl*, Praha, Wolters Kluwer ČR, a. s. 2010, s. 148), pod tehdejší procesní sankcí možného neúspěchu v řízení, line se problematika vztahu břemene substancování a břemene tvrzení i soudobou českou procesualistikou, a zvláště vyniká v poměrech právě projednávané věci. Zatímco pojem břemene tvrzení vztahujícího se k úplnosti skutkových přednesů, z nichž strana ve sporu odvozuje své právo, je v soudní praxi frekventovaně vykládán, současné chápání významu břemene substancování skutkových přednesů nenachází v judikatorní praxi své přenesení z procesualistické teorie. Problém týkající se substancování skutkových přednesů vyplývá z nedostatku informací do řízení vnesených z hlediska jejich určitosti – strana sice může unášet břemeno tvrzení, avšak souhrn jejich skutkových přednesů nemusí být dostatečně určitý – substancovaný, aby protistraně umožnil, aby se k němu určitě vyjádřila. V převážné většině případů ovšem otázky v tomto směru nevyvstávají a lze usuzovat, že tomu tak je zejména z důvodu, že posouzení břemene substancování obvykle splyne s posouzením vad podání či nesení břemene tvrzení a břemene důkazního (v situaci, jíž je možné označit za základní, žalobce odpovídá za řádnost žaloby a současně nese břemeno tvrzení a důkazní břemeno, přičemž buď z vlastní vůle či právě s ohledem na požadavky řádného obsahu žaloby a potřebu označit důkazy, své přednesy dostatečně substancuje, nebo naopak neshromáždí-li dostatečný skutkový materiál, selhává již při formulaci žaloby, v rovině tvrzení, či není s to označit důkazy). Substancování skutkových přednesů přesahuje rámec břemena tvrzení, což plyne již z účelu, který je jím sledován. Jak již bylo naznačeno výše, pro unesení břemene tvrzení (tvrzení v užším slova smyslu) je podstatné vyjádření konkrétních skutečností odpovídajících abstraktním znakům skutkové podstaty právní normy, na níž se zakládá uplatňovaný nárok, přičemž žádný další požadavek na doplnění tvrzení (v užším slova smyslu) být kladen nemůže. Jinak řečeno, neuvedení jiných informací nemůže mít za následek zamítnutí žaloby z důvodu neunesení břemene tvrzení. Požadavek na substancování skutkového přednesu je oproti tomu kladen za účelem spolehlivého osvětlení skutečností, které jsou mezi účastníky sporné (povinnost takového zjištění za přičinění účastníků řízení plyne již z § 6 o. s. ř.).

42. Z výše uvedeného účelu požadavku na dostatečné substancování skutkových přednesů rovněž plyne, že míru, kterou je třeba v tomto ohledu klást, nelze vnímat jako obecnou, ale individuálně se v řízení projevující s ohledem na konkrétní procesní situaci a procesní aktivitu účastníků.

43. Po procesní straně může být v řízení vyžadováno doplnění skutkového přednesu zejména za účelem, aby určitá právně významná skutečnost byla učiněna předmětem dokazování, a to i za situace, že daná strana nenese břemeno dokazování ohledně konkrétní skutečnosti. Ze zásad projednací, kontradiktornosti řízení a ekonomie řízení vyplývá, že procesní strana může být takovému požadavku vystavena jen ohledně skutečností, které jsou mezi stranami sporné, vznikla-li potřeba jejich bližšího osvětlení a sleduje-li jejich osvětlení výše zmíněný účel. V neposlední řadě je třeba dbát též na reálnou možnost substancování skutkového tvrzení. Řádné posouzení břemena substancování lze pokládat za stěžejní např. v situacích, kdy procesní strana míní prokazovat negativní skutečnosti (např. vyvrátit domněnku podle § 2053 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku) nebo sporovat tvrzení a důkazy předložené druhou procesní stranou, přičemž se jí nedostává skutkových informací, které druhá procesní strana musí nebo by měla mít k dispozici.

44. Vyjdou-li v řízení přípustným způsobem najevo informace skutkového charakteru a nejedná-li se o informace redundantní, je povinností soudu podle § 132 o. s. ř. k nim přihlížet při hodnocení důkazů.

45. Jedná-li se o náhradu ušlého zisku, vždy se vychází z určité představy průběhu událostí, které měly vést ke vzniku zisku, ale k naplnění které (vlivem škodné události) nedošlo. Události, jež měly hypoteticky nastat, samozřejmě nelze prokázat s naprostou jistotou; lze však prokázat, že tyto události vedoucí k zisku bylo možno důvodně očekávat s ohledem na pravidelný běh věcí. Míru nahodilosti obsaženou v hypotetické verzi událostí, která měla vést k zisku, nelze jednoznačně kvantifikovat. V zásadě lze na náhradu ušlého zisku nahlížet dvojím způsobem. První možností je, že ušlý zisk lze nahradit pouze za situace, že zisk je tzv. „na spadnutí“, tedy události k zisku vedoucí byly rozvinuty do té míry, že krom škodné události by vzniku zisku mohla zabránit pouze nepředvídaná okolnost (příkladem by byla situace těžebního zařízení dosahujícího relativně konstantního výkonu v těžbě komodity, které by bylo v důsledku škodné události po určitý čas vyřazeno z činnosti). Druhou možností je, že lze úspěšně předestřít i děj, který by vedl ke vzniku zisku až za splnění dalších okolností. Limit pak představují podmínky procesního charakteru - určitost a srozumitelnost podání (§ 43 o. s. ř.), reálná možnost nesení břemen tvrzení, substancování a důkazního břemene. Dovolací soud se tímto staví na názor, že se zřetelem k tomu, že poškozeným tvrzený hypotetický skutkový stav upínající se k pravidelnému běhu věcí (který nenastal) se logicky vzpírá požadavkům na přílišnou určitost tvrzení o takových nenastalých skutečnostech, je na místě jistá modifikace nároků na unášení břemene substancování v těchto typech sporů.

46. Ze zákonných ustanovení nelze dovodit, že by pro možnost náhrady ušlého zisku byly kladeny zvláštní podmínky vzhledem k průběhu děje, který měl k zisku vést, a z výše citovaných judikatorních závěrů [viz čl. 37 bod 5) a 7) tohoto rozhodnutí] vyplývá, že limity náhradě ušlého zisku představují především možnosti jeho prokázání. Zpravidla se totiž vyžaduje, aby děj vedoucí k zisku byl již započatý, nebo aby bylo podloženo, že se děj měl nepochybně začít naplňovat. Řečeno jinak, není-li ve vnějším světě odrazu, že jednání vedoucí k zisku mělo proběhnout (bylo-li přerušeno např. již ve fázi záměru poškozeného), nelze prokázat, že by se realizovalo, a tedy že ušel zisk. Pro projednávanou věc z uvedeného plyne, že se neuplatní přístup počítající pouze s velmi nízkou mírou nahodilosti, podle něhož by bylo možné hradit pouze ušlý zisk, jehož dosažení bylo tzv. „na spadnutí“. Nelze tedy *a priori* vyloučit náhradu ušlého zisku za situace, kdy děj k zisku vedoucí počítal s naplněním dalších okolností.

47. Ve vztahu k požadavku na substancování skutkového přednesu, musí být přihlédnuto právě již k zmíněné skutečnosti, že se v případě náhrady ušlého zisku alespoň část událostí nestala. Právní literatura též hovoří o snížení požadavků na břemeno substancování v případě sporů o náhradu ušlého zisku (viz Macur, J. *Břemeno substancování v civilním soudním řízení*, Bulletin advokacie č. 6 – 7, 1999, s. 18). Není samozřejmě pochyb o skutečnosti, že uvedené má vliv též na dokazování (např. na volbu důkazních prostředků), neboť jak již bylo uvedeno, substancování předpokládá konkretizaci tvrzených skutečností, aby mohly být učiněny konkrétním předmětem dokazování. Pakliže poškozený uvádí, že existoval pravidelný běh věcí, který měl vést k dosažení zisku, ale do nějž v průběhu zasáhla škodná událost, je logické, že okolnosti, k jejichž naplnění již (vlivem škodné události) nedošlo, nebude možné popsat do podrobností a že rovněž výsledkem dokazování bude skutkový stav objasněný v určitých konturách. Byť tedy stále platí, že soud musí nabýt vnitřního přesvědčení odpovídajícího praktické jistotě, že nebýt protiprávního jednání škůdce, žalobce by s ohledem na pravidelný běh věcí získal majetkový prospěch, právě v uvedených souvislostech vystupuje

v potaz pokyn Ústavního soudu, podle kterého soudy musí mít stále na paměti, že jde o prokazování něčeho, co se ve skutečnosti nestalo.

48. Co se týká původně (v žalobě) uvedených skutkových tvrzení, již ta byla srozumitelná a určitá ve smyslu § 43 odst. 1 o. s. ř., a bylo je rovněž možné subsumovat pod právní normu, která uplatňovaný nárok upravuje. Žaloba ohledně nemovitostí uvádí, že by je dovolatelka v roce 2005 prodala, což je část hypotetického sledu událostí tvrzená v určitých konturách. Vzhledem k poučení soudu prvního stupně ve smyslu § 118a odst. 1 a 3 o. s. ř. dovolatelka soudu zaslala „Doplnění žalobních tvrzení a návrh na doplnění dokazování“ dne 3. 5. 2013, v němž uvedla, že by nemovitosti I v rozhodné době prodala minimálně společnosti SPORTLEVEL s.r.o. za cenu 5 110 000 Kč a nemovitosti II by v rozhodné době prodala minimálně na základě některé z nabídek (společnosti Autovars a.s., společnosti ABP Consulting, a.s. či organizační složce společnosti Jones Lang La Salle) za cenu 112 500 000 Kč. Dovolací soud nemá pochyb, že skutková tvrzení ohledně průběhu děje, k němuž mělo dojít, nebýt nesprávného úředního postupu, byla tímto dostatečně (v rovině sníženého požadavku) substancována a současně bylo vyhověno požadavku formulovanému judikaturou (k tomu viz předchozí odstavec). Okolnost, komu by byly nemovitosti prodány, je pro posouzení otázky, zda škoda vznikla (rovněž tak otázky, zda žalovaná odpovídá za uvedenou škodu žalobkyni), nepodstatná, a zájem na osvětlení dané okolnosti tak může mít především strana žalovaná (pro účely své případné obrany). V této souvislosti je třeba zdůraznit, že pokud dovolatelka v řízení poukázala na realizovatelnost daného prodeje z pohledu tržního (obecný zájem o daný druh nemovitostí, cenový rámec) a zejména dále též na konkrétní zájemce o koupi předmětných nemovitostí, nelze uzavřít, že by žalované nebyla poskytnuta dostatečná možnost její tvrzení o prodeji rozporovat.

49. Za situace, že by skutková tvrzení zůstala ve stavu shora uvedeném, bylo by na místě zcela dovolání vyhovět, a to z důvodu, že odvolací soud (z důvodů nikoliv osvětlených) skutkové přednesy dovolatelky desinterpretoval. Nebylo by totiž důvodu, aby žaloba byla zamítnuta pro neprokázání prodeje předmětných nemovitostí konkrétním subjektům, když dovolatelka uváděla, že by došlo k prodeji předmětných nemovitostí, přičemž eventuálně mohlo dojít k prodeji předmětných nemovitostí konkrétním subjektům. Z důvodu dále osvětleného však uvedený názor platí pouze ve vztahu k nárokům odvíjejícím se od tvrzeného prodeje nemovitostí II.

50. Opomenuto totiž nemůže být, že dovolatelka v průběhu řízení podala „Doplňující vyjádření a částečné zpětvzetí žaloby“ datované ke dni 30. 1. 2014, v němž mimo jiné uvedla, že nemovitosti II by v lednu 2005 prodávala v dobrovolné dražbě, kdežto v případě nemovitosti I (v roce 2005 i v roce 2010) uvažovala o prodeji jedinému konkrétnímu zájemci. Tímto se rozešly skutkové přednesy týkající se nemovitostí I a nemovitostí II, přičemž je zřejmé, že dovolatelka ve vztahu k nemovitostem I doplnila tvrzení (substancovala je) tak, že nebýt škodné události došlo by k jejich prodeji konkrétnímu zájemci. Za dané situace ve vztahu k nemovitostem I nelze odvolacímu soudu vytýkat, že žalobu zamítl s ohledem na neprokázání konkrétního prodeje. Pro úplnost dovolací soud konstatuje, že se (ve vztahu k nároku vyplývajícím z nemožnosti prodeje nemovitostí I) nepodává, že by žaloba byla zamítnuta vzhledem k okolnosti, že se svědek vyjadřoval o ceně v určitém rozpětí. Důkazy hovořící o ekonomické výhodnosti realizace prodeje v roce 2005 mohou obstát ve vztahu k nemovitostem II (viz dále); vypovídací schopnost ve vztahu k výhodnosti prodeje nemovitostí I v roce 2005 konkrétnímu subjektu mají značně omezenou. Rovněž skutečnost, že dovolatelka nemovitosti I, po jejich vyloučení ze soupisu konkursní podstaty úpadce, prodala konkrétnímu subjektu, nehovoří sama o sobě mnoho o možnosti realizace prodeje tomuto subjektu v roce 2005. Prakticky jediným relevantním důkazem v tomto ohledu tedy

zůstala výpověď svědka D [redacted] přičemž odůvodnění napadeného rozhodnutí je ve vztahu k tomuto důkazu dostatečné.

51. Dovolání, pokud směřuje proti výroku I. rozsudku odvolacího soudu v rozsahu, v němž byl změněn výrok II. rozsudku soudu prvního ohledně povinnosti žalované zaplatit žalobkyni částku 4 053 320 Kč spolu s úrokem z prodlení ve výši 7,05% od 25. 4. 2013 do zaplacení, tedy dovolací soud podle § 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř. zamítá.

52. Dovolací soud neshledal žádné právem ospravedlnitelné vysvětlení pro postup odvolacího soudu v této věci, který na základě závěru o neprokázání konkrétního prodeje nemovitostí II zamítá žalobu spočívající na skutkových tvrzeních o prodeji nemovitostí II (bez ohledu na konkrétního kupujícího). Odvolací soud hodnotil věc neúplně, a tedy též nesprávně. Dovolání je (v rozsahu, v němž nebylo zamítnuto) důvodným.

53. Namítala-li dovolatelka vady řízení, ty z části vychází z výše již uvedeného nedostatku napadeného rozsudku. Bylo konstatováno, že důvod, pro nějž byla žaloba zamítnuta, nebyl dostatečný, a v řízení mělo být prokazováno, zda by dovolatelka při pravidelném běhu věci v rozhodné době předmětné nemovitosti prodala. S uvedeným souvisí, že soud měl hodnotit důkazy, kterými dovolatelka mínila prokázat, že by k prodeji došlo, např. ty, jimiž poukazovala na (ekonomickou) výhodnost realizace tohoto záměru v rozhodné době. V této souvislosti, a též vzhledem k okolnosti, že úvahy odvolacího soudu již musel korigovat i Ústavní soud, je třeba připomenout, že zjištění, podle kterého dovolatelka „tlačila cenu nahoru“ je (minimálně v podnikatelském prostředí) velmi pochybným důvodem pro závěr, že by k uzavření kupní smlouvy, na které měly strany zájem, nedošlo. Tím méně bude taková úvaha platná, bude-li respektováno žalobní tvrzení, podle nějž by došlo k prodeji (nikoliv konkrétnímu subjektu) za cenu odpovídající ceně obvyklé.

54. K námitkám ohledně hodnocení svědecké výpovědi [redacted] V [redacted] P [redacted] patří dodat, že v obecné rovině lze souhlasit s odvolacím soudem potud, že na hodnocení věrohodnosti svědecké výpovědi může mít vliv též chování (jednání) svědka, konkrétně i skutečnost, že se bez patřičné omluvy nedostavil k jednání soudu, na němž měl být vyslechnut. Nežádoucí je samozřejmě okolnost, kdy je svědek jakkoliv ovlivněn, což může vést (k vědomému či nevědomému) zkreslení jeho výpovědi. Není neznámé, že i pořadí, v němž jsou výslechy svědků uskutečňovány, může mít vliv na konečná skutková zjištění, neboť např. vzhledem k průběhu dokazování (svědeckými výpověďmi) strany kladou (či naopak záměrně nekladou) dotazy dalším svědkům. V daných procesních souvislostech ovšem úvaha odvolacího soudu, který zřejmě měl podezření, že nepřítomnost svědka představovala jistý „úskok“ umožňující jej seznámit s otázkami, které mu měly být kladeny, poněkud selhává. Okruhy otázek, které měly prověřit, že svědek (resp. jím zastoupená společnost) byl vážným zájemcem o koupi nemovitostí II, byly známy z nálezu Ústavního soudu vydaného v této věci, a pokud by tedy dovolatelka chtěla svědka připravit na dané otázky, nebylo nutné se uchýlovat k zmíněnému úskoku. Zde lze doplnit, že na základě zmíněného nálezu bylo samozřejmě možné „připravit“ i svědka D [redacted]. Zde činěné úvahy nevylučují možnost, že by svědci byli na otázky připravováni, ale poukazují na pochybnosti o správnosti úvah odvolacího soudu v tomto ohledu. V úvahu bylo třeba též vzít, že svědek [redacted] V [redacted] P [redacted] byl v řízení vyslechnut již několikrát, a nabízela se tedy možnost dotazovat se spíše na upřesnění dříve uváděných okolností a zvažovat konsistenci jeho výpovědi. Na uvedené ovšem odvolací soud rezignoval, neboť se při výslechu svědka soustředil na dotazy týkající se nemožnosti svědka dostavit se na předchozí jednání soudu. V daných souvislostech nelze ani přihlížet k okolnosti, že obdobné otázky, které soud kladl svědku D [redacted] později kladl zástupce dovolatelky též svědku P [redacted].

55. Pro úplnost dovolací soud konstatuje, že neshledává ničeho závadného na závěru odvolacího soudu, který nepřihlédl k vyjádření svědka [REDACTED] P [REDACTED] jako k nadbytečnému důkazu. Zcela v souladu s principem přímosti je, že soud, měl-li možnost zjišťovat skutkový stav ze svědecké výpovědi, upřednostnil takový důkaz před písemně činěným vyjádřením téhož svědka. Učinil-li soud v návaznosti na výslech svědka závěr o jeho nevěrohodnosti, nelze namítat ničeho proti tomu, že k následnému vyjádření uvedeného svědka již nepřihlédl

56. Jelikož v rozsahu, v němž bylo dovolání připuštěno a nebylo zamítnuto, nebyly dány podmínky pro zastavení dovolacího řízení, pro odmítnutí dovolání, pro zamítnutí dovolání nebo pro změnu rozhodnutí odvolacího soudu, dovolací soud jej v souladu s § 243e odst. 1 a 2 o. s. ř. zrušil, a to včetně závislých výroků o náhradě nákladů řízení, a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243e odst. 2 o. s. ř.).

57. Soud je ve smyslu § 243g odst. 1 části první věty za středníkem o. s. ř. ve spojení s § 226 o. s. ř. vázán právními názory dovolacího soudu v tomto rozhodnutí vyslovenými.

58. O náhradě nákladů řízení včetně nákladů řízení dovolacího rozhodne soud v rámci nového rozhodnutí ve věci (§ 243g odst. 1 o. s. ř.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 23. 11. 2021

JUDr. František Ištváněk v. r.
předseda senátu

Za správnost vyhotovení: Tereza Figurová